

GROENLINKS

NIEUWEGEIN

Notitie Participatie fractie GroenLinks Nieuwegein

September 2021

Inhoudsopgave

Inleiding	1
1. Wat is participatie	2
2. Het belang van burgerparticipatie	2
3. Participatie in context en in verschillende lagen	4
a. Vormen van participatie.....	4
b. Participatie en democratie	5
c. Proces besluitvorming.....	6
d. Succesfactoren participatie	6
e. Evalueren	7
4. Participatie visie Nieuwegein	7
a. Participatie, de omgevingsvisie en de omgevingswet	7
b. Alternatief voor participatieladder	7
c. Pyramide van participatie en mate van betrokkenheid	8
5. Inbreng participatienota vanuit fractie GL.....	10

Inleiding

Deze gespreksnotitie is opgesteld om vanuit het gedachtengoed van GroenLinks, vanuit het perspectief van de fractie en gemeenteraad om te komen tot een visie op participatie in het gemeentelijk domein. In deze nota richten we ons voornamelijk op burgerparticipatie in de gemeente. Wij realiseren ons, dat de gemeenteraad zelf ook een participerende rol heeft in de gemeente en organen waarin de gemeente samenwerkt (U10/VRU/GGD/WIL). Hoe doen we dat? Hoe kunnen wij als fractie en als raad de belangen van de Nieuwegeinse burgers ook in die lagen van het bestuurlijk domein goed behartigen. Wij gaan eerst in op het belang en de doelen van burgerparticipatie. Vervolgens zoomen we in op het participatieproces in de context van verschillende lagen. Het doel van participatie, de omvang en de vorm van participatie is namelijk afhankelijk van het onderwerp, de ruimte voor invloed en de fase waarin de uitwerking van een onderwerp zich bevindt. In het laatste hoofdstuk gaan we in op de participatievisie van de gemeente Nieuwegein en eindigen met aanbevelingen en onze inbreng die we in de nieuwe participatienota van de gemeente willen terugzien.

1. Wat is participatie

Alle vormen van beleid waar een of meerdere burgers of belanghebbenden bij betrokken zijn, is participatie. Van de meest simpele vorm, zoals een inloopavond waar burgers vragen mogen stellen over plannen, tot een stuk intensere vorm, zoals een burgerreferendum over de vormgeving van bijvoorbeeld een nieuw stadspark. Onder participatie wordt ook begrepen het op velerlei manieren deelnemen van inwoners aan de samenleving. Bij participatie denken we al snel aan participatie bij beleid m.b.t. de ruimtelijke omgeving (omgevingsvisie, mobiliteit, duurzaamheid) en onderwerpen als renovatie/nieuwbouw voor de eigen woningen. Dit zijn onderwerpen waar de gemeente richtingbepalende keuzen kan maken waar het gaat om initiatieven die nog een (nadere) beleidskeuze vragen. Er is echter ook beleid dat vooral bestaat uit het uitvoering geven van landelijke wet- en regelgeving. Ook daar kan participatie van groot belang zijn. Denk bijvoorbeeld aan gebruikmaken van ervaringskennis van mensen uit te doelgroep bij de vormgeving van het armoedebeleid of de zorg in het sociaal domein.

Tenslotte is er nog de Participatie-wet die een vorm van deelname aan de samenleving verplicht stelt.

Participatie is een doorlopend cyclisch proces; het loopt dus ook nadat beleid is vastgesteld door.

Meerderheden en minderheden

Zowel binnen de raad als in de samenleving zijn er uiteenlopende visies en meningen over tal van onderwerpen. De praktijk leert dat vooral mensen die het niet eens zijn met een bepaald voornemen zich in de participatie actief opstellen. Vaak is dit een beperkte groep. Er wordt vaak gesproken over een zwijgende meerderheid, terwijl van de zwijgende groep niet bekend is hoe de meningen verdeeld zijn. Tegenover een sprekende minderheid staat dus niet per definitie een zwijgende meerderheid.

Het is daarom belangrijk dat bij onderwerpen die het algemeen belang raken een vorm voor participatie gekozen wordt waarin de verschillende meningen in de samenleving goed tot hun recht kunnen komen. Een van de vormen die daar geschikt voor zijn is het instellen van al dan niet tijdelijke burgerforums.

2. Het belang van burgerparticipatie

Participatie is een belangrijke pijler in beleidsvoorbereiding en uitvoering. Met deze nota wil GroenLinks vooral een bijdrage leveren in het verbeteren van de kwaliteit van de participatie-trajecten. We willen daarmee bewerkstelligen dat onze inwoners gemotiveerd worden en blijven om mee te denken over onze stad.

Voor de gemeente Nieuwegein is de binnenkort vast te stellen omgevingsvisie actueel, het omgevingsplan en een nieuwe nota participatiebeleid in de gemeente Nieuwegein. Enerzijds is er de wettelijke verplichting, anderzijds kan een goed doorlopen participatietraject helpen bij het (her-)winnen van vertrouwen van de inwoners in de (lokale) politiek en het gemeentebestuur. Een groot zorgpunt voor nu en in de toekomst is de grote groep inwoners die zich boos hebben afgekeerd van de 'politiek'. Zij voelen zich niet of worden niet gehoord of, erger nog, ze voelen zich of worden structureel benadeeld.

Nieuwegein kent een hoog percentage inwoners dat zegt geen vertrouwen meer te hebben in instituties. In Nieuwegein zien we dat de opkomst bij verkiezingen vaak lager is dan in de omliggende gemeenten en schommelt rond de 50%. Dat zegt iets over de betrokkenheid van Nieuwegeinse bij politiek.

Dat maakt het belangrijk om hier beter, consequenter en zichtbaarder gehoor aan te geven. De boosheid serieus nemen en meer te zien als een uiting van betrokkenheid dan als een lastig gegeven. Een goed participatiebeleid vervult een belangrijke rol in het opbouwen van vertrouwen, over en weer. Dit vraagt van alle betrokken partijen een grote inzet en lef. Lef om eigen standpunten los te laten en, soms toe te moeten zien dat jouw standpunten sneuvelen of op een langere baan geschoven worden. Het vraagt om participatietrajecten waarbij inwoners van meet af aan betrokken zijn; dat wil zeggen vanaf het moment dat het duidelijk is dat er een besluit genomen gaat worden dat inwoners treft.

Inwoners betrekken bij een te nemen besluit is te karig; inwoners mede-eigenaar maken van hun

stad/leefomgeving en daarmee ook mede-probleemeigenaar van problemen in de stad die opgelost moeten worden, doet inwoners meer recht. Daarmee wordt tegemoetgekomen aan de behoefte van ieder mens aan erkenning van ertoe doen. Van inwoners zelf mag verwacht worden dat zij onderling rekening houden met elkaars belangen. Daar kunnen ze ook op worden aangesproken. De boosheid van burgers richt zich soms ten onrechte op het gemeentebestuur, terwijl onderliggend de oorsprong van het conflict ergens anders ligt. De gemeente kan in dit soort gevallen een bemiddelende rol vervullen. Dat is een eerste begin in het terugwinnen van vertrouwen en dat is wat we op lokaal niveau kunnen realiseren.

Botsende belangen/standpunten/ambitie

Als raadslid dien je het algemeen belang voor ogen te houden. Als GroenLinks fractie beoordelen we dat algemeen belang vanuit onze politieke visie en ambities. Onze standpunten en ambitie worden door lang niet iedereen gedeeld. Dat betekent dat meer ruimte bieden aan inwoners om beleid mee te bepalen ons ook voor dilemma's plaatst, waarbij we een keuze moeten maken tussen de wensen van bewoners en wat wij als algemeen belang zien.

Bijvoorbeeld: er is goed draagvlak in de gemeente voor een bepaalde ontwikkeling, maar direct omwonenden verzetten zich tegen een onderdeel daarvan. Of buurtbewoners vragen om meer parkeerplaatsen ten koste van een speelplaats voor kinderen, terwijl wij juist het autogebruik terug willen dringen.

Participatie dient meerdere doelen

Participatie van inwoners in de totstandkoming van lokaal beleid is noodzakelijk om verschillende perspectieven van mensen die rechtstreeks geraakt worden in de besluitvorming mee te nemen. Inwoners hebben op een grote verscheidenheid aan onderwerpen veel deskundigheid. Die deskundigheid kun je als gemeenschap goed benutten. Bijvoorbeeld waar het gaat om de kennis van de eigen woonomgeving. Bewoners hebben in veel gevallen ook een belang.

Voordat je als raadslid een standpunt inneemt over een raadsvoorstel is het van belang dat je de belangen van inwoners weet en de argumenten van betrokken inwoners kent. Bovendien is participatie van inwoners een middel om mensen meer ruimte voor eigenaarschap, betekenis en betrokkenheid bij hun leefomgeving te bieden.

Kort gezegd:

- a. Legitimatie van besluiten die door de raad genomen worden;
- b. Peilen en creëren van draagvlak voor te nemen besluiten;
- c. Gebruik maken van deskundigheid, creativiteit en denkracht van mensen in de gemeente;
- d. Versterken van de betrokkenheid tussen inwoners en de gemeente/het beleid.

Wie is verantwoordelijk voor de participatie?

In onze visie blijft de gemeente ten alle tijden eindverantwoordelijk voor het op de juiste manier inzetten van participatieprocessen. Ook in het geval dat initiatiefnemers (degene die een vergunning heeft om b.v. te bouwen of ontwikkelen) de wettelijke verplichting hebben om hun voorstellen vergezeld te doen gaan van een participatieproces.

De gemeente is verantwoordelijk voor het mee kunnen doen van iedereen en ziet daar in de voorstellen van initiatiefnemers op toe. De gemeente moet hiervoor kaders vaststellen.

Een initiatiefnemer geeft zelf het participatietraject vorm, waarbij de gemeente eindverantwoordelijk is voor een correct doorlopen participatietraject als het gaat om een initiatief waar de gemeente uiteindelijk toestemming voor moet verlenen.

Inwoners hebben een eigen verantwoordelijkheid. Er wordt van inwoners verwacht dat zij betrokken blijven bij het hele proces dat hen aangaat en waarvoor ze zich aangemeld hebben, dat zij tijd besteden aan het verwerken van de informatie en dat zij de juiste informatie delen met hun achterban.

Initiatiefnemers zijn in het kader van de Omgevingswet wettelijk (en ook moreel) verplicht om een bij inwoners passend participatietraject aan te bieden. Passend wil ondermeer zeggen: juiste en volledige informatie, vroegtijdig, helder taalgebruik en gebruikmakend van voor bewoners een toegankelijke en goed bereikbare locatie.

3. Participatie in context en in verschillende lagen

Het doel van participatie, de omvang en de vorm van participatie is afhankelijk van het onderwerp, de ruimte voor invloed en de fase waarin de uitwerking van een onderwerp zich bevindt.

a. Vormen van participatie

Inwoners een rol geven in de totstandkoming van beleid kan op velerlei manieren.

- * peilingen, enquêtes, interviews; mondeling of schriftelijk/online;
- * focusgroepen die op basis van kennis en ervaring met een onderwerp worden samengesteld;
- * debatteren, inbrengen van zienswijzen;
- * buurtinitiatieven en deelname aan bijv. wijknetwerken;
- * op onderwerp gerichte burgerfora die via loting tot stand komen:
- * een 'denktank' van inwoners die per postcodegebied geselecteerd zijn of via loting (G1000)¹

op onderwerp gericht burgerforum

In veel participatietrajecten is er geen sprake van een representatieve vertegenwoordiging van inwoners. De meeste participanten zijn middel tot hoog opgeleid, autochtoon en van middelbare leeftijd.

Een aansprekende manier om de participatie te organiseren is het instellen van een burgerforum.

Burgerparticipatie, die zich kenmerkt door selectie van deelnemers (i.t.t. zelfselectie gebruikelijk bij de meeste vormen van burgerparticipatie), verstrekking van objectieve informatie over het te bediscussiëren vraagstuk en oordeelsvorming door middel van onderlinge deliberatie, meerwaarde heeft. Die meerwaarde bestaat er uit dat burgers voldoende tijd en mogelijkheden hebben om zich goed te informeren en dat er gezamenlijk kan worden gewerkt aan het oplossen van problemen. Ook is van belang dat meedoen aan een dergelijk raadplegingproces en deel uitmaken van het afwegen van voor- en tegenargumenten, het draagvlak en de legitimiteit van de door de vertegenwoordigende organen te nemen besluiten vergroot. Verder gaat er een vormend effect van uit. Tenslotte, vanwege het random karakter van de selectie, zullen vrouwen, migranten, ouderen, jongeren, rijken, armen, hoog- en laag opgeleiden, deel uit maken van dit type burgerparticipatie, waardoor het draagvlak van de beleidsvorming is gegarandeerd.

Daarvoor zou een selectie per postcodegebied kunnen dienen. Hierdoor is de waarborg het grootst dat de diversiteit en verscheidenheid in onze stad vertegenwoordigd is.

Een burgerforum neemt geenszins de plaats van de gemeenteraad in. De gemeenteraad kan de bevindingen van een burgerforum gebruiken in haar afwegingen van te nemen besluiten.

Per onderwerp dient er een keuze gemaakt te worden over de meest passende vorm.

*Voorbeeld: Uit De Burger aan Zet door Prof. Leyenaar Radboud Universiteit Nijmegen: Voorts hebben er een aantal regionale en lokale burgerfora plaatsgevonden: in 2004 in Lelystad over het waterbeheer van het Markermeer, in 2004 in de provincie Flevoland drie burgerfora over vraagstukken uit het Omgevingsplan van de provincie, in 2004 en 2006 in Den Haag, over respectievelijk de veiligheid en leefbaarheid in de wijk Rustenburg-Oostbroek en over de inrichting van de wijk Zuid-West en in 2006 in Amsterdam over maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren.*²

In de gemeente zijn bestaande belangengroepen zoals b.v. de fietsersbond, overleg gehandicaptenzorg en bestaande wijknetwerken. Deze groepen kunnen een eigenstandige rol vervullen in participatietrajecten en van waarde zijn om een bijdrage te leveren aan de leefbaarheid van de stad. Zij kunnen ook worden uitgenodigd een specifieke inbreng te leveren.

<http://www.g1000.org/nl/methode>

² De Burger aan zet, Burgerforum Theorie en Praktijk. Prof. Dr. M.Leyenaar, Faculteit der managementwetenschappen, 2009

Sinds 2006 heeft Nieuwegein een digitaal panel: het Inwonerspanel.ⁱ

Het panel bestaat uit een min of meer vaste groep van bijna 1.000 Nieuwegeinse inwoners van 18 jaar en ouder. Deze groep inwoners reageert via online vragenlijsten op actuele onderwerpen. Omdat het een bestaand panel is en het proces gedigitaliseerd is, krijgt de gemeente snel een beeld van wat er leeft onder de Nieuwegeinse bevolking. Met deze informatie kan het gemeentelijke beleid verbeterd worden.

Een bruikbaar instrument voor snelle peilingen, maar niet voldoende representatief. Het online-instrument houdt een selectie van de panelleden in.

Welke ruimte is er voor participatie

Aan het begin van elk participatie-traject moet duidelijk zijn welke ruimte er is voor participatie. Het moet heel helder zijn wat de invloed van de deelnemers is in het proces. Welke keuzes er al vastliggen. Er is bijvoorbeeld al veel beleid waar op andere niveaus: rijk, provincie of Europa al afspraken over zijn gemaakt en een eigen participatietraject hebben doorlopen.

Doe je dit niet zorgvuldig en transparant dan heeft het participatieproces eerder een negatieve uitwerking omdat mensen zich 'bekocht' en niet serieus genomen voelen.

b. Participatie en democratie

In ons staatsbestel is de lokale besluitvorming voorbehouden aan de gemeenteraad die vanuit een integrale afweging komt tot een besluit dat in het algemeen belang is. Als gekozen vertegenwoordiger heeft het raadslid meerdere belangen te wegen op weg naar besluitvorming. Dat algemeen belang wordt door de raad gewogen. Niet door de participatie.

De Omgevingswet zegt over participatie: 'het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden bij het proces van besluitvorming over een project of activiteit'. Belanghebbenden zijn burgers, vertegenwoordigers van bedrijven, professionals van maatschappelijke organisaties en bestuurders van overheden. Heel specifiek bij de omgevingswet heeft de gemeenteraad de bevoegdheid om participatie te monitoren. Om die reden is het belangrijk dat de gemeenteraad heldere kaders vaststelt voor initiatiefnemers en de uitvoerende macht.

Als de gemeente daadwerkelijk vindt dat de eigen verantwoordelijkheid van inwoners voor hun leefomgeving moet worden gestimuleerd en meer ruimte moet worden geboden aan burgerinitiatieven, dan zal de gemeente ook meer invloed van burgers moeten durven toestaan.³

Minimale randvoorwaarden voor participatie

Om inwoners een serieuze rol te geven in het maken van beleidskeuzes is het belangrijk om het participatie-traject aan een aantal randvoorwaarden te laten voldoen:

Representativiteit

- zorg voor een representatieve vertegenwoordiging van inwoners;

Verwachtingen

- geef een duidelijke omschrijving van het probleem/ambitie en de uitgangspunten voor de oplossing
- kom tot gezamenlijkheid in probleemdefinitie of ambitie;
- duidelijkheid over het doel van- en de ruimte voor inspraak, verslaglegging en gemaakte afspraken (verwachtingenmanagement);
- geef duidelijkheid over de verschillende rollen en verantwoordelijkheden die in het proces een rol spelen;
- maak aan de start duidelijk wat de verschillende belangen t.a.v. het onderwerp en hoe de afweging van belangen zal plaatsvinden;

³ 9 februari 2016 Eindrapportage "Ief om los te laten"; rekenkameronderzoek naar participatie in Nieuwegein

- geef vooraf aan in welke mate je ruimte biedt voor inbreng van inwoners en geef ook nadrukkelijk aan waar en wanneer de raad het initiatief en beslissingsbevoegdheden aan de inwoners durft over te laten en wanneer de raad zelf het eindoordeel wil behouden;
- geef vaak een terugkoppeling van wat er met de ingebrachte meningen en bijdragen gedaan wordt; een transparante verslaglegging en terugkoppeling over wat er wel en niet is afgesproken.

Informatie toegankelijkheid

- zorg ervoor dat deelnemers over de benodigde en over de juiste informatie beschikken;
- maak gebruik van verschillende vormen van participatie, rekening houdend met de diversiteit in (on-)mogelijkheden van inwoners;
- informatie die verstrekt wordt, checken met doelgroep, op begrijpelijkheid.

c. Proces besluitvorming

- faciliteer initiatieven van burgers. Doe dit onder andere door:
 - het participatiebeleid hierop aan te passen;
 - meer ruimte te geven aan de ambtelijke organisatie om met burgers oplossingen te vinden voor problemen en initiatieven waar ze mee komen;
 - een deel van de budgetten in de begroting niet bij voorbaat vast te leggen, zodat er ook financieel ruimte is om initiatieven uit de samenleving mogelijk te maken;
 - in een afgebakende periode te experimenteren met het mogelijk maken van burgerinitiatieven en meer eigen verantwoordelijkheid voor de inwoners zelf; ook wel overheidsparticipatie genoemd.
- schenk aandacht aan kennis van en begrip voor elkaars positie;
- geef inzicht in de rolverdeling tussen publiek, private en kennispartijen;
- wees pro-actief en voorkom dat alleen tegenstanders gebruik gaan maken van de mogelijkheid om te participeren;
- continuïteit (projectleiding);
- evalueer systematisch de trajecten met de deelnemers en de organisatie om te leren van fouten en daarmee nieuwe trajecten te verbeteren;
- wees consequent in berichtgeving en informeer tussentijds betrokkenen over het proces, ook als een project stil ligt. Geef aan wanneer weer informatie verwacht kan worden.

d. Succesfactoren participatie

Onderstaand een opsomming van succesfactoren in participatietrajecten.

1. duidelijkheid over wie en waarom betrokken bij traject
2. representativiteit van deelnemers
3. duidelijkheid per partij wie welke rol, belang en verantwoordelijkheid heeft
4. helderheid over de reikwijdte van het traject
5. vooraf duidelijke, openbare communicatie over te starten participatietrajecten
6. zorg voor informatiesymmetrie: alle informatie is voor iedere participant gelijk beschikbaar
7. nodig onafhankelijke experts uit om informatie toe te lichten
8. vooraf en tijdens: transparantie over het te doorlopen proces
9. vertrouw op de mening en inzet van de inwoners en minder vasthouden aan de eigen wettelijke bevoegdheden om namens anderen te beslissen
10. deskundige, bij voorkeur onafhankelijke, gespreksleiding
11. bij aanvang van het proces is voor iedereen helder wat het doel, de reikwijdte, de opdracht en de beperkingen zijn van het proces
12. er zijn voldoende middelen beschikbaar voor uitvoering van het participatie-proces
13. taalgebruik en aangeboden informatie past bij de deelnemers, ook voor laag-geletterden
14. het traject is voor de deelnemers aantrekkelijk en plezierig om mee te doen.
15. betrouwbaar zijn in gemaakte afspraken

e. Evalueren

In gezamenlijkheid hebben we (gemeente, fractie, inwoners) nog veel te leren en te ontwikkelen om een goed participatiebeleid neer te zetten en uit te voeren. Dat vraagt om een goed evaluatiebeleid.

Door structurele evaluatie van bestaande en nieuwe participatieprocessen kunnen we de participatiecyclus verbeteren teneinde de zeggenschap, invloed en betrokkenheid van inwoners te vergroten.

4. Participatie visie Nieuwegein

De gemeente Nieuwegein hanteert in haar huidige beleid de 'Participatieladder' als basis voor participatieprocessen. In de participatieladder wordt onderscheid gemaakt in de mate van invloed die mensen hebben of krijgen. Niet alle onderwerpen lenen zich voor participatie. Zo kan bijvoorbeeld de aard van het onderwerp of geldende regels ertoe leiden dat ervoor gekozen moet worden voor de minimale variant (informerend). De gemeente is voornemens het huidige participatiebeleid te evalueren en voor de zomer 2021 te komen met een nieuwe participatievisie.

a. Participatie, de omgevingsvisie en de omgevingswet

Overheden zijn vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet al aan de slag gegaan met het opstellen van hun participatiebeleid. Wanneer gemeenten, provincies en waterschappen een omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsverordening, waterschapsverordening of programma vaststellen dan moeten ze aangeven hoe ze invulling hebben gegeven aan hun eigen participatiebeleid.

In de omgevingsvisie van de Gemeente Nieuwegein wordt een apart hoofdstuk gewijd aan het belang van participatie (pag. 47 van 48). De omgevingsvisie van Nieuwegeinⁱⁱⁱ is in het eerste kwartaal van 2021 voorgelegd en vastgesteld door de Raad.

De gemeenteraad kan activiteiten aanwijzen waarvoor participatie verplicht is. Dit kan alleen bij een omgevingsvergunning voor een activiteit die buiten het vastgestelde omgevingsplan valt. Het college van burgemeester en wethouders moet bovendien het bevoegd gezag zijn. In die gevallen moet de aanvrager de participatie vormgeven.

b. Alternatief voor participatieladder

Rollend Richting Resultaat. Een door Erasmus ontwikkeld iteratief participatiemodel helpt om in een proces de juiste stappen te zetten, met elkaar een goede balans te vinden tussen richting geven en ruimte bieden, en op het juiste moment de juiste vragen met elkaar te bespreken. Het is een doorlopend procesmodel, waarin steeds de geleerde lessen worden verwerkt waarmee initiatiefnemers de participatie kunnen organiseren van eerste idee, via een gedeelde ambitie en verschillende plannen, tot uiteindelijk een zichtbaar resultaat. De aanpak maakt gebruik van actuele inzichten rond onder meer de meerwaarde van een benadering van wat

goed gaat als uitgangspunt, problemen steeds vanuit menselijke behoeften te definiëren en in de besluitvorming aandacht en waardering voor andere opvattingen te hebben.

1. Gedeelde ambitie/probleemstelling (gedeeld probleemeigenaarschap)
2. Mogelijke plannen om ambitie waar te maken of probleem op te lossen
3. Concreet voorstel
4. Gekozen oplossing omzetten in concreet resultaat
5. Evaluatie met deelnemers van het doorlopen proces

Hierbij moeten we wel zorgen voor een gelijk speelveld voor iedereen. Daarbij dient het gemeentebestuur zich in te spannen om bestaande informatieachterstanden bij inwoners en bedrijven weg te nemen. Een landschapsarchitect begrijpt een plattegrond bijvoorbeeld sneller dan een gemiddelde burger die in hetzelfde gebied woont. Daarnaast weten we dat stemmen erg tricky kan zijn. Een directeur van een bedrijf kan bijvoorbeeld al zijn werknemers op zijn idee laten stemmen. ⁴

VOLQ

Erasmus University Rotterdam
Where it happens

Erasmus

Erasmus School of
Social and
Behavioral Sciences

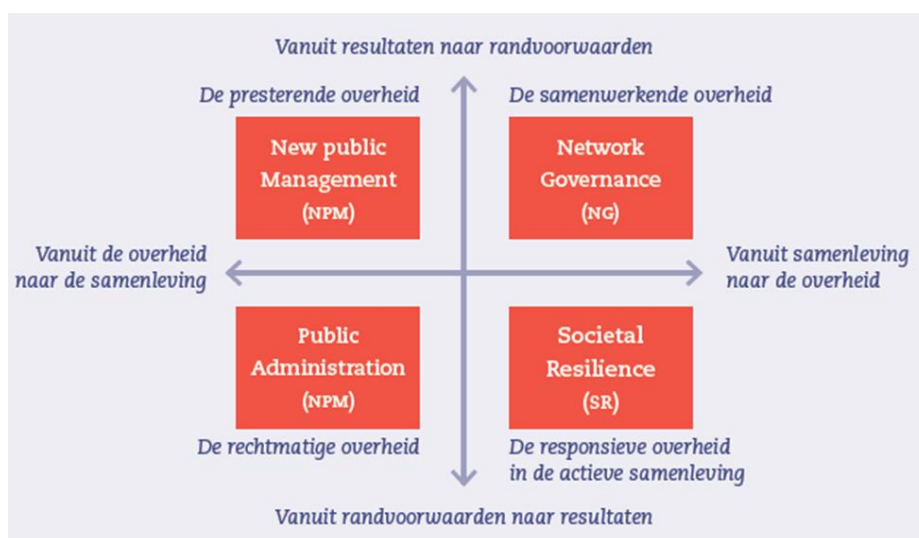
c. Pyramide van participatie en mate van betrokkenheid

Mate van participatie is groter naarmate men nauwer betrokken en eigenaar is van het plan of initiatief. Het aantal betrokkenen in een participatieproces kan zeer variëren, afhankelijk van het onderwerp. Niet alle onderwerpen lenen zich voor alle vormen van participatie. Interessante vraag is of het gemeentebestuur harde eisen durft te stellen aan de participatie. Hier speelt de mate van beleidsruimte uiteraard een rol. Is die er niet en weet een initiatiefnemer (of diens adviseur/gemachtigde) dat, dan hoeft deze zich weinig gelegen te laten liggen aan participatie van derden-belanghebbenden. Verwachtingen management is hierbij erg belangrijk.

⁴ <https://www.gebiedsontwikkeling.nu/artikelen/een-alternatief-voor-de-participatieladder/>

** Gericht op grote projecten, minder op integrale en uitvoering; bijstelling beleid

5. Inbreng participatienota vanuit fractie GroenLinks

Op basis van voorgaande notitie willen wij de volgende elementen terugzien in de nieuwe participatienota van de gemeente.

Burgerforum: GroenLinks vindt het belangrijk dat er burgerforum komt dat onderdeel uitmaakt van het participatiebeleid. In veel participatietrajecten is er geen sprake van een representatieve vertegenwoordiging van inwoners. De meeste participanten zijn middel tot hoog opgeleid, autochtoon en van middelbare leeftijd. Een aansprekende manier om de participatie te organiseren is het instellen van een burgerforum. Burgerparticipatie, die zich kenmerkt door selectie van deelnemers (i.t.t. zelfselectie gebruikelijk bij de meeste vormen van burgerparticipatie), verstrekking van objectieve informatie over het te bediscussiëren vraagstuk en oordeelsvorming door middel van onderlinge deliberatie, meerwaarde heeft. Die meerwaarde bestaat er uit dat burgers voldoende tijd en mogelijkheden hebben om zich goed te informeren en dat er gezamenlijk kan worden gewerkt aan het oplossen van problemen.

Alternatief participatieladder. GroenLinks vindt het belangrijk dat wij een lerende gemeente zijn en participatietrajecten evalueert en daarover transparant is. Er zijn diverse andere theoretische modellen die meer aansprekend zijn. Zo heeft de afdeling bestuurskunde van de Erasmus Universiteit een iteratief procesmodel ontwikkeld waarmee initiatiefnemers de participatie kunnen organiseren van eerste idee, via een gedeelde ambitie en verschillende plannen, tot uiteindelijk een zichtbaar resultaat. Dit is een doorlopend procesmodel, waarin steeds de geleerde lessen worden verwerkt waarmee initiatiefnemers de participatie kunnen organiseren van eerste idee, via een gedeelde ambitie en verschillende plannen, tot uiteindelijk een zichtbaar resultaat. De aanpak maakt gebruik van actuele inzichten rond onder meer de meerwaarde van een benadering van wat goed gaat als uitgangspunt, problemen steeds vanuit menselijke behoeften te definiëren en in de besluitvorming aandacht en waardering voor andere opvattingen te hebben.

Heldere kaders voor initiatiefnemers. De gemeente moet voorkomen dat initiatiefnemers onzorgvuldig omgaan met belangen van omwonenden en belanghebbenden. Daarom is het belangrijk dat er kaders komen die voor iedereen helder zijn.

Transparant participatiebeleid. GroenLinks vindt het belangrijk dat burgers weten in welke fase projecten zich bevinden en welke vorm van participatie wordt ingezet en welke rol zij kunnen vervullen in het te doorlopen proces. Daar hoort een goed communicatiebeleid bij en daarbij kan de website ondersteunend zijn. De participatieprojecten van de gemeente Nieuwegein staan op de Website <https://www.ikbennieuwegein.nl/>. Deze website kan op onderdelen verbeterd worden en beter inzicht geven in welke fase het participatieproces zich bevindt. De best practices (zoals b.v. de omgevingswet) kunnen hier ook hun plek krijgen, zo ook de leerpunten.

ⁱ <https://www.nieuwegein.nl/inwoner/cijfers-en-onderzoek/inwonerspanel>

ⁱⁱ <https://www.nieuwegein.nl/inwoner/projecten/participatie>
<https://aandeslagmetdeomgevingswet.nl/participatieomgevingswet/>

ⁱⁱⁱ https://www.nieuwegein.nl/fileadmin/bestanden/Inwoner/Omgevingsvisie/Omgevingsvisie_Nieuwegein-klein.pdf